

Kernenagenda Varik-Heesselt
Werkgroep Bouwen en Wonen
Versie 1.0 Definitief
8-1-2024

Dorpstafel Varik en Heesselt: Werkgroep Bouwen en Wonen: Visie & aanpak

en 8 januari 2024

Kader

De werkgroep maakt onderdeel uit van de Dorpstafel Varik-Heesselt en geeft invulling aan een van de thema's in de Kernenagenda. Bouwen en wonen staan niet los van de visie op leefbaarheid zoals die in de Kernenagenda naar voren komt.

Doel

De werkgroep wil bijdragen aan de vitaliteit van de gemeenschappen in Varik en Heesselt en aan het behoud van de eigenheid (o.a. het dorpskarakter). De werkgroep wil dit doen via de ontwikkeling van bestaande en nieuwe bebouwing en de ruimtelijke ordening binnen en rond onze dorpen. De ontwikkeling speelt hierbij in op de woon-, zorg- en sociale behoeften van de bewoners uit onze dorpen.

Voor wie

In principe alle inwoners van Varik en Heesselt, die zelf iets willen doen of het voortouw nemen of willen nemen op het gebied van wonen en bouwen, maar tegen grenzen aan lopen en/of ondersteuning wensen. In eerste instantie richten wij ons op starters/gezinnen en ouderen. Starters/gezinnen en ouderen die hier wonen en willen blijven wonen maar ook op starters/gezinnen die hier willen komen wonen.

Hoe

De werkgroep werkt volgens de bottom-up methode en faciliteert naar vermogen. De werkgroep onderneemt initiatieven om wensen en kansen in beeld te krijgen. De werkwijze van de werkgroep is:

- Gesprekken met een diverse groep actieve dorpsbewoners (mensen die actief zijn in de gemeenschap, ouderen, ondernemers);
- Benoemen van actuele thema's naar aanleiding van ideeën en behoeften van onze gesprekspartners en/of eigen inzichten op basis van nood, cohesie, kwaliteit en leefbaarheid van het dorp;
- Thema's kunnen apart of gecombineerd opgepakt worden;
- Onze aanpak per thema is:
  - a) Thema beschrijven/eerste opzet maken;
  - b) Dorpsgenoten actief uitnodigen om van gedachten te wisselen binnen de context van het thema;
  - c) Per thema vaststellen of en zo ja hoe er binnen onze gemeenschap draagvlak is voor verdere doorontwikkeling; concreet wordt gezocht naar mensen met wensen & ideeën binnen het thema die zelf actief willen bijdragen aan de realisatie ervan;
  - d) Ondersteunen van deze actieve mensen met het leggen van de juiste contacten met instanties en het vinden van de juiste aanpak om plannen te realiseren (juridisch, technisch, financieel?).
- Het aantal thema's kan variëren, nieuwe thema's kunnen toegevoegd worden, bestaande thema's kunnen beëindigd worden, bijvoorbeeld als er geen ondersteuning (meer) gewenst is.

Partnerschap werkgroep en Gemeente

De werkgroep werkt bottom-up volgens de behoeften van de bewoners en ziet de gemeente als een zeer belangrijk partner. De werkgroep wil de gemeente in deze nieuwe aanpak meenemen. We streven ernaar om structureel regelmatig contact te hebben met de gemeente, bij voorkeur minimaal twee keer per jaar in de maanden februari en september.

Benoemde thema's "Bouwen en Wonen" eerste invulling:

- Bewoning starters/gezinnen;
- Bewoning bewoners op leeftijd (vanaf 60/65 jaar);
- Herenboeren;
- Dorpshuis;
- School;
- Identiteit & eigenheid van onze dorpen.

De thema's worden onderstaand nader uitgewerkt.

Thema: Bewoning starters/gezinnen

Waarom	Behoud van de vitaliteit van de dorpen, behoud van de school en behoud van het verenigingsleven.
Aanleiding	<ul style="list-style-type: none"> - Geluiden van starters uit Varik en Heesselt die woningen zoeken, maar geen kans zien om een woning te kopen of huren; - Geluiden van een dorpsbewoner, die Tiny houses wil neerzetten maar zich geblokkeerd zag in de mogelijkheden; - Vanuit de gemeente is er nu meer stimulans voor starters (Microwoningen en Tiny houses, wethouder Jacoline Hartman, gemeenteambtenaren [REDACTED] en [REDACTED]); - Particulier initiatieven; - Starters subsidie; - Ondersteuning CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap).
Beschrijving	Sociale huur-/koopwoningen.
Wie	[REDACTED] en [REDACTED]
Acties:	<ul style="list-style-type: none"> - Actie [REDACTED] Contact met dorpsbewoner betreffende Tiny Houses, hij heeft een stuk grond tussen de Dr. Van Londenstraat en de dijk; hij wil daar een paar Tiny houses bouwen voor jongeren, maar zijn aanvraag daartoe van 2 jaar terug werd afgewezen; - Actie [REDACTED] Contact zoeken/houden met starters; - Actie [REDACTED] Opvragen info. Molenblok (contact [REDACTED])

Thema: Bewoning dorpsgenoten op leeftijd (vanaf 60/65 jaar)

Waarom	Ouderen kunnen blijven wonen in Varik en Heesselt, ongeacht of er wel of geen sprake is van (fysieke/mobiliteits-) beperkingen, ongeacht hun levensfase.
Aanleiding	Geluiden van dorpsgenoten, die kleiner willen wonen maar wel in Varik/Heesselt dan wel zelfstandig willen blijven wonen.
Beschrijving	Zie bijlage A.
Wie	[REDACTED]
Acties	<Nader in te vullen>

Thema: Herenboeren

Waarom	Vitaliteit dorp, economisch perspectief om te (blijven) wonen, gemeenschapszin, verbinding tussen burgers en boeren verbeteren.
Aanleiding	<ul style="list-style-type: none"> - Afnemende economische activiteit in de dorpen; - Agrarische ondernemers die willen stoppen omdat ze geen opvolging hebben of omdat ze geen bestaan meer zien door veranderende regelgeving (bijvoorbeeld regelgeving rond Natura 2000-gebieden); - Nieuwe duurzame economische activiteiten (laten) starten passend bij de dorpen; - Landbouwpercelen die wellicht op korte termijn beschikbaar komen voor verkoop; - Concept is te koppelen aan huisvesting.
Beschrijving	Herenboeren concept, zie https://herenboeren.nl .
Wie	[REDACTED]
Actie	<ul style="list-style-type: none"> - Start initiatiefgroep; - Bezoek aan Herenboeren locatie(s) met initiatiefgroep beoordelen of Herenboeren Varik/Heesselt levensvatbaar kan zijn; - In kaart brengen wat voor- en nadelen zijn van een herenboerderij in en om onze dorpen; - Presentatie voor bewoners en overheid maken; - Bewoners uitnodigen voor een of enkele informatie /discussie avonden; - Terugkoppelen van ideeën, bezwaren, draagvlak en tegenkracht naar dorpsgenoten - Vaststellen of er draagvlak is voor het initiatief; - Officiële opstart initiatiefgroep en start opbouw Community; - Zoektocht naar geschikte grond (binnen de lokale gemeenschap).

Thema: Dorpshuis

Waarom	Toevershof als dorps huis heeft een heel belangrijke functie als centrale ontmoetingsplaats van de dorpen (gemeenschapszin); mogelijkheden bieden voor (uitbreiding van) voorzieningen, bv. voor fysio, zorgvoorzieningen, winkel en bibliotheek.
Aanleiding	Gebouwencomplex met Sporthal verouderd ("kaal en ongezellig"), parkeren moeilijk en staat apart van grotere verenigingen.
Beschrijving	Nieuwbouw van dorps huis met moderne gymzaal met voorzieningen voor alle (klein en groot) verenigingen centraal gelegen tussen Varik en Heesselt.
Wie	██████████
Acties	<ul style="list-style-type: none"> - Gesprekken voeren met dorps tafel en Stichtingsbestuur Toevershof; - Exploitatie in kaart brengen; - Gebruik en situatie nu tegen over toekomstkansen en wensen zetten; - Dorps huis op grens van Heesselt en Varik verbindt de dorpen (in contact en stedenbouwkundig); - Grond en bestemmingsplan in kaart brengen; - Samenhang met nieuwbouw school onderzoeken; - Na duidelijkheid of het dorp iets wil haalbaarheidsonderzoek met gemeente.

Thema: School

Waarom	School is verouderd.
Aanleiding	Gemeente is voornemens om gebouw op te knappen/nieuw te bouwen, staat op budgettering vanaf 2026.
Beschrijving	<nader in te vullen>
Wie	██████████
Acties	<ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe begrotingen gemeente checken op plannen voor school; - Overleggen met Schoolbestuur; - Aantal leerlingen en prognose in kaart brengen met toekomstperspectief; - Combinatie met Dorps huis onderzoeken; - Eventueel vrij te komen grond gebruiken voor gedeeltelijke herfinanciering; - Grond en bestemmingsplan in kaart brengen; - Bouwwijze zo dat klaslokalen ook in seniorenwoningen veranderd kunnen worden (concept van ██████████ uit 90-er jaren); - Begrotingen voor 2026-2028 van West Betuwe aan behoefte en ontwikkelingen aanpassen.

Thema: "identiteit & eigenheid van onze dorpen"

Waarom	Het vaststellen van de identiteit om de eigenheid van onze dorpen en de gemeenschapszin te versterken om daarmee de prioriteit en keuzes voor woningen te sturen.
Aanleiding	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelingen rond de bouw van nieuwe woningen in verschillende marktsegmenten; - Nieuwbouw met een "ziel" (esthetiek) passend bij dorps karakter is gewenst; - Streven naar een combinatie van betaalbaar en een dorps aantrekkelijke uitstraling - Ideeën rond herontwikkeling bestaande projecten (school, Toevershof, leegstaande gebouwen).
Beschrijving	Doel is een document in woord en beeld te creëren wat overheid, bouwers, marketeers en bewoners inspireert en mobiliseert om actief bij te dragen aan het behoud en de verder versterking van de eigenheid en het karakter van onze dorpen.
Wie	██████████ en ██████████
Acties	<ul style="list-style-type: none"> - Betrekken creatief potentieel van dorps bewoners (met name kunstenaars) en andere Stakeholders; - Via een of enkele workshops samen verwoorden en verbeelden wat onze dorps kernen en gemeenschap bijzonder maakt; - Kwalitatieve beschrijvingen voor de openbare ruimte, stedenbouw en architectuur in het verlengde van het karakter van Varik en Heesselt; (lintbebouwing tussen Varik en Heesselt, omgang met Waal, uiterwaarden, groen, boer en tuinbouw, logistiek, kleinschaligheid, etcetera.

Bijlage A: Beschrijving bewoning dorpsgenoten op leeftijd (vanaf 60/65 jaar)

Bijlage A.1: Aanpassen eigen woningen

Het aanpassen van een eigen woning voor senioren omvat verschillende aspecten om de veiligheid, toegankelijkheid en het comfort te verbeteren. Hier zijn enkele algemene woonfuncties die kunnen worden aangepast:

1. Toegankelijkheid en mobiliteit:

- **Anti-slipvloeren:** Zorg voor vloeren met anti-slipmateriaal om het risico op vallen te verminderen.
- **Breedte van deuropeningen:** Verbreed deuropeningen zodat rolstoelen en loophulpmiddelen erdoorheen kunnen.
- **Lift of hellingbaan:** Installeer een traplift of hellingbaan als er trappen zijn.
- **Aangepaste drempels:** Minimaliseer drempels tussen kamers om struikelen te voorkomen.

2. Badkamer aanpassingen:

- **Inloopdouche:** Installeer een inloopdouche met een lage instap in plaats van een badkuip.
- **Beugels en handgrepen:** Plaats beugels en handgrepen bij het toilet en in de douche voor stabiliteit.
- **Anti-slipmatten:** Gebruik anti-slipmatten in de douche en badkuip.

3. Keuken aanpassingen:

- **Verstelbare werkbladen:** Kies voor verstelbare werkbladen om de keuken geschikt te maken voor verschillende hoogtes.
- **Gemakkelijk bereikbare opbergruimte:** Plaats dagelijks gebruikte items op ooghoogte om bukken te minimaliseren.
- **Goede verlichting:** Zorg voor voldoende en heldere verlichting om het werken in de keuken te vergemakkelijken.

4. Slaapkamer en woonkamer:

- **Hoogte-instelbare bedden en stoelen:** Kies voor bedden en stoelen die in hoogte verstelbaar zijn voor gemakkelijk opstaan en gaan zitten.
- **Goede verlichting:** Zorg voor voldoende verlichting bij het bed en in de woonkamer.
- **Wegwerken van snoeren:** Houd snoeren en kabels goed weggewerkt om struikelen te voorkomen.

5. Veiligheid en noodgevallen:

- **Rookmelders en koolmonoxidemelders:** Installeer melders en zorg voor regelmatige controle en batterijvervanging.
- **Noodoproepsystemen:** Overweeg een noodstelsel met knoppen voor directe hulp in geval van nood.

6. Handige hulpmiddelen:

- **Loophulpmiddelen:** Zorg voor looprekken, rollators of wandelstokken indien nodig.
- **Grijphulpmiddelen:** Gebruik hulpmiddelen om moeilijk bereikbare voorwerpen te pakken.

7. Beveiliging en automatisering:

- **Slimme deursloten:** Maak gebruik van op afstand bedienbare deursloten voor veiligheid en gemak.
- **Beveiligingscamera's:** Installeer camera's voor extra beveiliging en om toezicht te houden.

8. Gemeenschappelijke ruimtes:

- **Toegankelijke gemeenschappelijke ruimtes:** Pas eventuele gemeenschappelijke ruimtes in het gebouw of de buurt aan voor toegankelijkheid.

Bijlage A.2: Seniorenwoning op locatie bij huidige woning (mantelzorgwoning)

Mantelzorgwoningen, ook bekend als zorgwoningen of aanleunwoningen, zijn kleine zelfstandige wooneenheden die zijn ontworpen voor ouderen of mensen met een zorgbehoefte. Ze bevinden zich meestal op hetzelfde terrein als het huis van een familielid, vaak een kind of een ander nauw verwant persoon, die de zorgtaken op zich neemt. Hier zijn enkele belangrijke kenmerken en aspecten van mantelzorgwoningen:

1. **Locatie:** Mantelzorgwoningen worden meestal geplaatst op het terrein van een familielid. Dit biedt zowel de zorgontvanger als de zorgverlener de nabijheid die nodig is voor effectieve zorg.
2. **Zelfstandigheid:** Mantelzorgwoningen zijn ontworpen als zelfstandige eenheden, inclusief een keuken, badkamer, slaapkamer en woonkamer. Ze bieden privacy en autonomie voor de persoon die zorg nodig heeft.
3. **Toegankelijkheid:** Mantelzorgwoningen worden vaak ontworpen met aandacht voor toegankelijkheid, met brede deuren, lage drempels en aangepaste voorzieningen om mobiliteit te vergemakkelijken, vooral als de bewoner een rolstoel of ander hulpmiddel gebruikt.
4. **Zorgverlening:** In mantelzorgwoningen kan de zorgontvanger rekenen op zorg en ondersteuning van het familielid dat in het hoofdhuis woont. Dit kan variëren van dagelijkse taken tot medische zorg, afhankelijk van de behoeften van de zorgontvanger.
5. **Kosten:** De kosten voor het bouwen of installeren van een mantelzorgwoning kunnen variëren, afhankelijk van het ontwerp en de omvang van de aanpassingen die nodig zijn. In sommige gevallen zijn er subsidiemogelijkheden of financiële steun beschikbaar om mantelzorgwoningen te realiseren.
6. **Regelgeving:** De regels met betrekking tot mantelzorgwoningen variëren per land, regio en gemeente. Het is belangrijk om op de hoogte te zijn van de lokale regelgeving en bouwvoorschriften bij het plannen van een mantelzorgwoning.
7. **Tijdelijke of permanente oplossing:** Mantelzorgwoningen kunnen een tijdelijke oplossing zijn, bijvoorbeeld na een operatie of ziekte, of een permanente woonoplossing, vooral voor ouderen die de voorkeur geven aan onafhankelijkheid maar ook zorgbehoeften hebben.

Het concept van mantelzorgwoningen speelt een belangrijke rol in het ondersteunen van ouderen en mensen met zorgbehoeften, omdat het hen in staat stelt om in de buurt van hun dierbaren te blijven terwijl ze toch de nodige zorg en ondersteuning ontvangen

Bijlage A.3: Seniorenwoningen

Woningen voor ouderen, ook wel seniorenwoningen genoemd, zijn speciaal ontworpen om tegemoet te komen aan de behoeften van oudere mensen. Deze woningen zijn aangepast aan de fysieke en mobiliteitsbeperkingen die vaak gepaard gaan met het ouder worden. Hier zijn enkele kenmerken van woningen voor ouderen:

1. **Toegankelijkheid:** Seniorenwoningen zijn vaak gelijkvloers of hebben een lift om toegang te bieden zonder trappen te hoeven beklimmen. Deuropeningen en gangen zijn breder om gemakkelijke toegang te bieden aan rolstoelen en loophulpmiddelen.
2. **Veiligheid:** Woningen voor ouderen zijn ontworpen met veiligheid in gedachten. Denk hierbij aan anti-slipvloeren, goed geplaatste handgrepen en leuning in gangen en badkamers om het risico op vallen te verminderen.
3. **Badkamer aanpassingen:** Badkamers zijn vaak voorzien van extra voorzieningen zoals inloofdouches met lage instap, beugels bij het toilet en in de douche, en een douchekop op verschillende hoogtes voor gemakkelijke toegang.
4. **Keuken aanpassingen:** Keukens kunnen zo ontworpen zijn dat ze gemakkelijk toegankelijk zijn voor mensen met mobiliteitsproblemen. Dit kan onder andere verstelbare werkbladen, gemakkelijk bereikbare opbergruimte en goed geplaatste apparaten omvatten.
5. **Noodoproepsystemen:** Sommige seniorenwoningen zijn uitgerust met noodoproepsystemen, waarmee bewoners in geval van nood snel hulp kunnen inroepen.
6. **Gemeenschappelijke voorzieningen:** Veel seniorenwoningencomplexen bieden gemeenschappelijke ruimtes en voorzieningen die sociale interactie en gemeenschapsgevoel bevorderen. Dit kan onder andere een gemeenschappelijke lounge, bibliotheek, fitnessruimte of tuin zijn.
7. **Locatie:** De locatie van seniorenwoningen is vaak zorgvuldig gekozen, rekening houdend met de nabijheid van medische voorzieningen, winkels, openbaar vervoer en andere essentiële diensten.
8. **Service en zorgopties:** Sommige seniorenwoningen bieden ook servicepakketten en zorgopties aan, zoals maaltijdservice, schoonmaakdiensten en zorgverleners die op afroep beschikbaar zijn.
9. **Aangepast ontwerp:** Het ontwerp van seniorenwoningen kan variëren van individuele woningen tot appartementencomplexen, maar het algemene doel is om een omgeving te creëren die comfortabel, toegankelijk en veilig is voor ouderen.

Bijlage A.4: Hofje

Hofjes: Een hofje is een traditioneel stedenbouwkundig concept waarbij een groep woningen of gebouwen rondom een gemeenschappelijke binnenplaats of tuin is geplaatst. Hofjes worden vaak geassocieerd met een gevoel van gemeenschap en verbondenheid, omdat de bewoners een gedeelde buitenruimte delen en elkaar vaak kennen. Dit bevordert interactie, sociale betrokkenheid en een gevoel van saamenzijn.

Bijlage A.5: Combinatie van seniorenwoningen en hofjes

De combinatie van seniorenwoningen en hofjes brengt deze twee concepten samen om een omgeving te creëren die geschikt is voor oudere bewoners en tegelijkertijd de voordelen van een gemeenschappelijke woonomgeving bevordert. Hier zijn enkele kenmerken van een dergelijke combinatie:

1. **Aangepaste woningen:** De woningen in een senioren-hofje zouden aangepast zijn aan de behoeften van oudere mensen, met aandacht voor toegankelijkheid en veiligheid.
2. **Gedeelde ruimtes:** Naast individuele woningen zou er een gemeenschappelijke binnenplaats, tuin, gemeenschappelijke lounge of andere gedeelde ruimtes zijn waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten, samen tijd kunnen doorbrengen en sociale activiteiten kunnen ondernemen.
3. **Sociale interactie:** Het hofje-ontwerp moedigt sociale interactie aan tussen bewoners, waardoor een gevoel van gemeenschap ontstaat. Dit kan vooral belangrijk zijn voor senioren, die vaak behoefte hebben aan sociale betrokkenheid en gezelschap.

4. **Veiligheid en gemak:** De compacte aard van een hofje kan het voor senioren gemakkelijker maken om rond te bewegen, omdat er minder grote afstanden zijn. Daarnaast kan de gemeenschapssfeer bijdragen aan een gevoel van veiligheid.
5. **Mogelijkheid voor privacy:** Ondanks de gemeenschappelijke ruimtes bieden individuele woningen in een hofje ook privacy wanneer bewoners dat willen.

De combinatie van seniorenwoningen en hofjes creëert een omgeving die de behoeften van oudere bewoners erkent en tegelijkertijd een gevoel van verbondenheid en gemeenschap bevordert. Het is een benadering van wonen die zowel de fysieke als emotionele behoeften van senioren adresseert.

Bijlage A.6: Hospicewoning

De benadering van zorg binnen een hospice is gebaseerd op de principes van palliatieve zorg en heeft als hoofddoel om patiënten in hun laatste levensfase comfort en kwaliteit van leven te bieden. Hier zijn enkele kernpunten van de benadering van zorg in een hospice:

1. **Comfortgerichte zorg:** In plaats van zich te richten op genezing, ligt de nadruk in een hospice op het verlichten van pijn, het beheeren van symptomen en het maximaliseren van het fysieke, emotionele en spirituele comfort van de patiënt.
2. **Individualiteit en keuzevrijheid:** De benadering van zorg in een hospice erkent de unieke behoeften en wensen van elke patiënt. Het respecteert de keuzes van de patiënt met betrekking tot behandeling, comfortmaatregelen en de omgeving waarin ze hun laatste dagen willen doorbrengen.
3. **Holistische zorg:** Hospiciezorg benadert de patiënt holistisch, wat betekent dat het niet alleen gaat om fysieke symptomen, maar ook om emotionele, psychologische en spirituele aspecten. Het multidisciplinaire team werkt samen om een volledig beeld te krijgen van de behoeften van de patiënt en hun familie.
4. **Familieondersteuning:** Hospiciezorg erkent de impact van ernstige ziekte en naderend overlijden op de familie en naasten. Het biedt ondersteuning, educatie en begeleiding aan familieleden om hen te helpen omgaan met de emotionele en praktische uitdagingen.
5. **Waardigheid en respect:** De benadering van zorg binnen een hospice is gebaseerd op het waarborgen van de waardigheid en het respect van de patiënt. Dit omvat het creëren van een omgeving waarin de patiënt zich veilig en comfortabel voelt en waarin hun keuzes en wensen worden gerespecteerd.
6. **Open communicatie:** Communicatie speelt een cruciale rol in hospiciezorg. Het team moedigt open en eerlijke gesprekken aan tussen patiënten, familieleden en zorgverleners over prognoses, behandelingsmogelijkheden en wensen voor de laatste levensfase.
7. **Levenskwaliteit:** In plaats van te focussen op de lengte van het leven, concentreert hospiciezorg zich op het verbeteren van de kwaliteit van de resterende tijd. Het doel is om een zo comfortabel en zinvol mogelijke levenservaring te bieden aan de patiënt, ongeacht de levensverwachting.

Over het algemeen staat de benadering van zorg in een hospice voor compassie, empathie en ondersteuning tijdens een van de meest uitdagende fasen van het leven. Het biedt een omgeving waarin patiënten en hun familie met waardigheid en respect worden behandeld terwijl ze samen door deze emotioneel intense periode gaan

Bijlage B: Herenboeren

Herenboeren is een concept waarbij 250 gezinnen samen een coöperatieve boerderij oprichten om gezamenlijk vitaal voedsel te produceren op een natuur inclusieve manier. De leden delen de verantwoordelijkheid en kosten, waardoor ze directe toegang hebben tot verse, lokale producten. Dit draagt bij aan vitaliteit en gemeenschapszin op verschillende manieren:

1. **Lokale Voedselproductie:** Door gezamenlijk voedsel te produceren op de herenboerderij, wordt de afhankelijkheid van externe voedselbronnen verminderd. Dit versterkt de lokale voedselvoorziening en bevordert duurzame landbouwpraktijken in de omgeving.
2. **Gemeenschapsbetrokkenheid:** Leden zijn direct betrokken bij het reilen en zeilen van de boerderij, waardoor een gevoel van gemeenschapszin ontstaat. Samenwerking bij het verbouwen van voedsel versterkt de onderlinge banden.
3. **Educatie en Bewustwording:** Herenboeren fungeren vaak als educatieve platform, waar leden en de bredere gemeenschap meer leren over duurzame landbouwpraktijken, voedselproductie en milieubewustzijn. Een actieve bijdrage van lokale scholen, verenigingen, ondernemers, boeren wordt sterk gestimuleerd en gefaciliteerd.
4. **Economische Impuls:** Lokale economieën worden gestimuleerd doordat leden investeren in de herenboerderij. Dit kan leiden tot werkgelegenheid, ondersteuning van lokale bedrijven en een algemene economische impuls.
5. **Groene Ruimte en Natuurbehoud:** Herenboerderijen worden vaak op een duurzame manier beheerd, met aandacht voor biodiversiteit en ecologisch evenwicht. Dit draagt bij aan het behoud van groene ruimtes en de lokale natuur.

Door te denken en werken vanuit de samenhang bovengenoemde aspecten werkt een herenboeren coöperatie actief aan de vitaliteit en gemeenschapszin van onze dorpskernen, waarbij duurzaamheid en sociale samenhang hand in hand gaan.